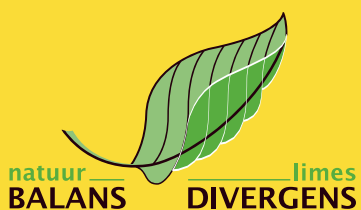

OMGEVINGSCHECK HUISMUS REEHORSTERWEG

In het kader van de geplande ontwikkelingen

In opdracht van:
Gemeente Ede

OMGEVINGSCHECK HUISMUS REEHORSTERWEG EDE

In het kader van de geplande ontwikkelingen

Ing. T. Brouwer
Drs. V. de Jong

In opdracht van: Gemeente Ede

13 februari 2013

Colofon

© 2013 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Gemeente Ede

Tekst en samenstelling: T. Brouwer & V. de Jong

Projectleiding: T. Brouwer

Eindverantwoordelijk: R. Krekels

Projectnummer: 13-006

In opdracht van: Gemeente Ede

Foto's omslag: plangebied Reehorsterweg (T. Brouwer); inzet: huismus (P. van Hoof)

Wijze van citeren: Brouwer, T & V. de Jong, 2013. Omgevingscheck huismus Reehorsterweg Ede. In het kader van de geplande ontwikkelingen. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Natuurbalans-Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans-Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans-Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	PROJECT	6
2.1	Ligging en beschrijving ingreeplocatie	6
2.2	Voorgenomen activiteiten	6
2.3	Onderzoeksopzet	6
3	RESULTATEN OMGEVINGSCHECK HUISMUS.....	8
3.1	Soortbeschrijving	8
3.2	Aanwezigheid in het plangebied	8
3.3	Omgevingscheck	8
3.3.1	Deelgebied A.....	8
3.3.2	Deelgebied B.....	9
3.3.3	Deelgebied C.....	10
4	CONCLUSIES	11
4.1	Conclusie	11
4.2	Mitigerende maatregelen	11
5	LITERATUUR	13

1 INLEIDING

Gemeente Ede heeft plannen voor de ontwikkeling van het plangebied Reehorsterweg. De ontwikkelingen bestaan uit het slopen van de bestaande bedrijfspanden en het verwijderen van de sportvelden. Het complex zal de bestemming wonen krijgen en het middendeel van het terrein wordt ingericht als groene long tussen de Diedenweg en de Oude Kerkweg.

In dit kader heeft Bureau Natuurbalans – Limes Divergens in 2012 veldinventarisaties uitgevoerd en een natuurtoets opgesteld (Brouwer 2012). Uit deze natuurtoets komt naar voren dat de houtwallen en struwelen rondom het plangebied essentieel foerageergebied/schuilplaats vormen voor huismussen die in de omliggende woonwijk broeden.

Voor de ontwikkeling van het plangebied is het noodzakelijk de houtwallen en struwelen rondom het plangebied te kappen. Binnen het plangebied worden nieuwe struwelen aangelegd, maar deze zijn nog niet direct geschikt voor huismus. Aangezien het van belang is dat er voor, tijdens en na de realisatie van de geplande ontwikkeling voldoende alternatieven beschikbaar blijven, heeft Gemeente Ede Bureau Natuurbalans – Limes Divergens verzocht een omgevingscheck uit te voeren.

Doel van deze omgevingscheck is om een inschatting te maken of er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve schuilplaatsen en foerageergebied aanwezig is.

2 PROJECT

2.1 LIGGING EN BESCHRIJVING INGREEPLOCATIE

Het plangebied Reehorsterweg ligt in het zuidoosten van de gemeente Ede en wordt begrensd door de Sportlaan aan de noordkant, de Diedenweg aan de oostkant, de Reehorsterweg aan de zuidkant en de Oude Kerkweg aan de westkant.

Het grondgebruik op het terrein bestaat grotendeels uit sportvelden met bijbehorende gebouwen, zoals kleedkamers, een kantine en een tribune. Op het zuidelijke deel van het plangebied staan enkele verlaten bedrijfspanden, omgeven door ruigte en struweel. Het terrein wordt met name aan de west-, noord- en oostkant omringd door houtwallen en struweel.

De ligging en de begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

figuur 1. Ligging en begrenzing van plangebied Reehorsterweg (rode begrenzing).

2.2 VOORGENOMEN ACTIVITEITEN

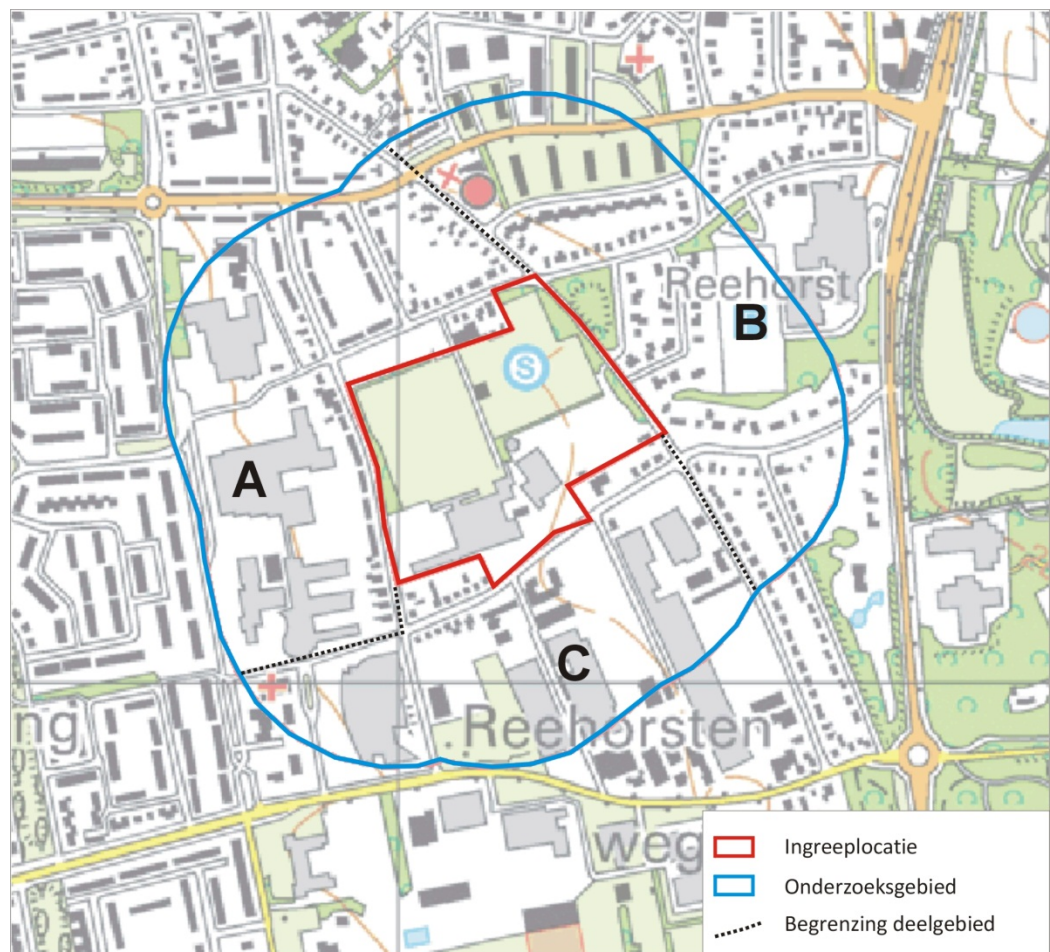
Binnen het plangebied Reehorsterweg vinden diverse ontwikkelingen plaats, zoals het slopen van de bestaande bedrijfspanden en het verwijderen van de sportvelden. Het complex zal de bestemming wonen krijgen en er worden dus nieuwe woningen gebouwd. Het middendeel van het terrein wordt ingericht als groene long tussen de Diedenweg en de Oude Kerkweg. De bestaande beplanting rondom de ingreeplocatie, die wordt gebruikt als foerageergebied/schuilplaats voor huismussen,

2.3 ONDERZOEKSOPZET

Op 8 januari 2013 is de door een ecooloog van Bureau Natuurbalans – Limes Divergens een omgevingscheck uitgevoerd met als doel een inschatting te maken of er voldoende alternatieve schuilplaatsen en voedselbronnen aanwezig zijn in de omgeving van het plangebied om de periode tussen het verwijderen van de bestaande struwelen en het geschikt maken van de nieuwe beplanting te overbruggen.

Er is gekozen de omgevingscheck uit te voeren in een straal van 350 m rondom het centrum van de ingreeplocatie, aangezien dit grofweg overeenkomt met de territoriumgrootte van huismus. Het onderzoeksgebied is grofweg onder te verdelen in drie deelgebieden; deelgebied A noord-west, deelgebied B oost en deelgebied C zuid (figuur 2). Binnen het onderzoeksgebied zijn de locaties waar huismussen zijn aangetroffen in kaart gebracht (figuur 3) en zijn alle huidige en potentiële schuilplaatsen (kwetterplekken) en foerageergebieden voor huismus in kaart gebracht (figuur 4).

figuur 2. Begrenzing van het plangebied Reehorsterweg (rode begrenzing), het onderzoeksgebied waar de omgevingscheck is uitgevoerd en de begrenzing van de drie deelgebieden.

3 RESULTATEN OMGEVINGSCHECK HUISMUS

3.1 SOORTBESCHRIJVING

De huismus is een algemene broedvogel van bebouwde gebieden. De soort komt verspreid over Nederland voor in middeloude stadwijken en dorpen met pannendaken en bij bebouwing in open en halfopen gebieden. In gebieden zonder menselijke bebouwing en in gebieden waar de bebouwing diep in het bos ligt, ontbreekt de soort.

De huismus is een standvogel en is het gehele jaar aanwezig op of nabij de broedplaatsen. Het grootste gedeelte van het jaar verspreiden ze zich niet verder dan 600 meter van hun nestplaats. Huismussen broeden in losse kolonies van enkele paren tot soms wel veertig vogels. Het broedseizoen is van april tot en met augustus.

Holtes onder dakpannen of gaten en nissen in gebouwen, bomen en aardwallen hebben de voorkeur als nestplaats. Wanneer geschikte holtes niet voorhanden zijn dan kiest de soort voor beschutte plekken onder afdakjes, dichte gevelbegroeiing, heggen en struiken.

Het voedsel van huismus bestaat voornamelijk uit zaden van grassen, russen en kruiden zoals ganzenvoet en varkensgras. Voor het voedselaanbod is het van belang dat er voldoende ruigte en overhoekjes aanwezig zijn, waar zowel zaadplanten als voldoende insectentrekkers aanwezig zijn. Voor het grootbrengen van de jongen en het uitgroeien van de juveniele vogels is het van belang dat de mus voldoende eiwitrijk, voornamelijk insecten, voedsel kan vinden.

's Winters gebruikt de huismus (groenblijvende) struiken of gevelbegroeiing als collectieve slaapplek en voor dekking.

Kortom, vanwege de kleine actieradius van de soort moeten de volgende drie onderdelen binnen een geschikt habitat aanwezig zijn:

- nestelgelegenheid
- voedselaanbod
- beschutting

3.2 AANWEZIGHEID IN HET PLANGEBIED

Binnen het plangebied Reehorsterweg zijn geen nesten van huismus aangetroffen, het plangebied vormt dus geen nestelgelegenheid. Wel vormen de houtwallen en struwelen rondom het plangebied essentieel foerageergebied/schuilplaats voor huismussen die in de omliggende woonwijk broeden. In figuur 3 zijn de locaties aangegeven waar tijdens de veldbezoeken in 2012 grote aantallen huismussen zijn waargenomen.

3.3 OMGEVINGSCHECK

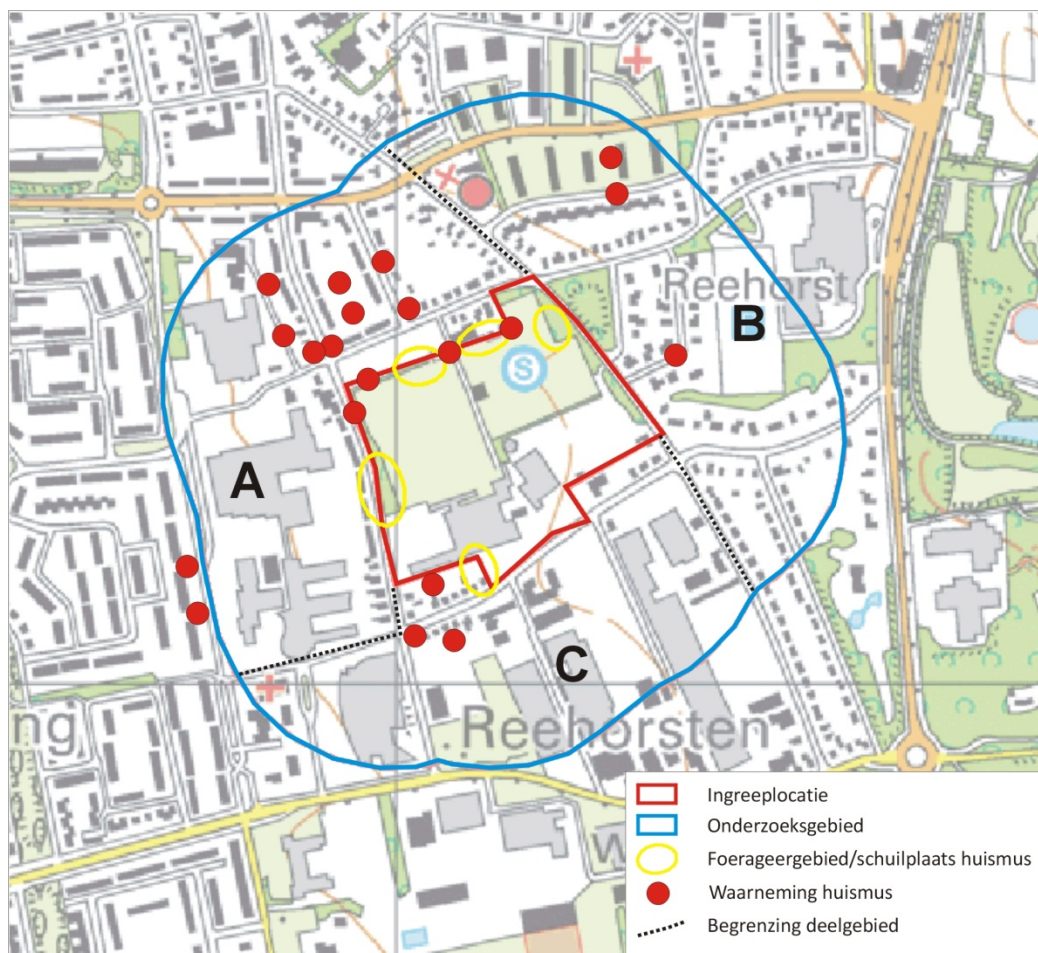
Binnen het onderzoeksgebied zijn de locaties met aanwezigheid van huismus in kaart gebracht (figuur 3) en zijn alle huidige en potentiële schuilplaatsen (kwetterplekken) en foerageergebieden voor huismus in kaart gebracht (figuur 4).

3.3.1 Deelgebied A

In deelgebied A zijn de hoogste dichtheden huismus aangetroffen. In het noordelijk deel van het deelgebied ligt een oudere woonwijk en het zuidwestelijke deel bestaat uit moderne

bebouwing zoals verschillende schoolgebouwen. De hoge aantallen huismussen zijn waargenomen in de woonwijk. Slechts enkele roepende dieren zijn waargenomen in het westelijk deel van het onderzoeksgebied (figuur 3). De huismussen broeden hoogstwaarschijnlijk in de oudere woonwijk. Er zijn veel schuilplaatsen aanwezig in de voor- en achtertuinen in de vorm van heggen, (liguster)hagen en coniferen (figuur 4). De achtertuinen zijn vrij groot en open van karakter en er liggen verschillende moestuinen. Al met al heeft de wijk een vrij open karakter waar toch voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn. De combinatie van het open karakter, geschikt foerageergebied, broedlocaties en voldoende schuilplaatsen maakt deze locatie tot een zeer geschikt leefgebied. De lagere dichtheden in het zuidwestelijk deel van deelgebied A heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met het feit dat er minder broedgelegenheid aanwezig is (moderne bebouwing) en in mindere mate geschikt foerageergebied aanwezig is. Schuilplaatsen zijn er echter in overvloed aanwezig.

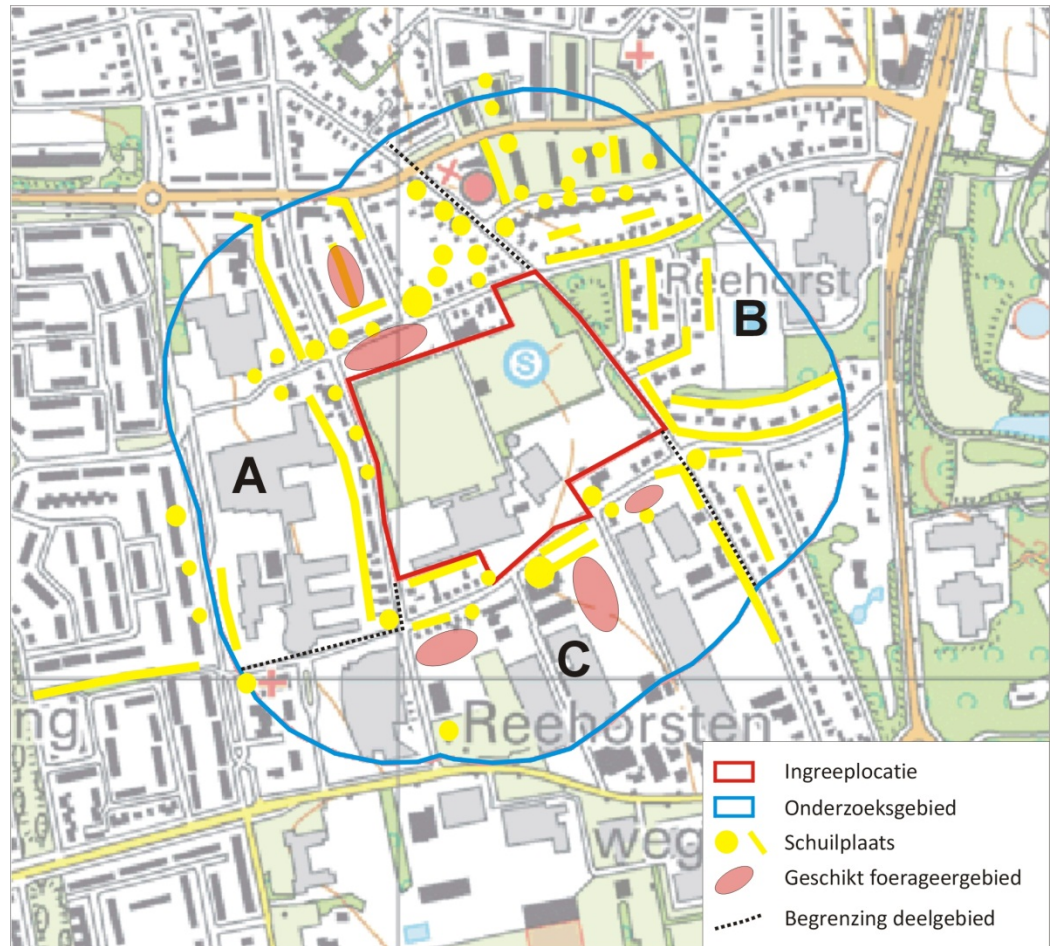

Figuur 3. Locaties waar tijdens de omgevingscheck huismussen zijn waargenomen. Eén rode stip staat voor een groepje huismussen. Daarnaast zijn met gele cirkels de locaties aangegeven waar tijdens de veldbezoeken in 2012 (Brouwer 2012) grote aantallen huismussen zijn waargenomen.

3.3.2 Deelgebied B

Dit deelgebied ligt ten oosten van het plangebied en hier zijn op een tweetal locaties huismussen aangetroffen (figuur 3). De dichtheden binnen het gebied zijn echter vrij laag

vergeleken met deelgebied A. De leeftijd van de gebouwen varieert en in de oudere gebouwen is hoogstwaarschijnlijk wel nestgelegenheid aanwezig. Er zijn meer dan voldoende schuilmogelijkheden aanwezig (figuur 4). De relatief lagere dichtheden zijn te verklaren door het feit dat er minder geschikt foerageergebied aanwezig is en het gebied door het parkachtige karakter veel meer besloten van karakter is.

Figuur 4. Overzicht van geschikte schuilplaatsen en foerageergebied in de omgeving van het plangebied Reehorsterweg.

3.3.3 Deelgebied C

Binnen deelgebied C zijn op één locatie huismussen aangetroffen. Het gebied is vrij open van karakter en er liggen verschillende braakliggende stukken die als zeer geschikt foerageergebied zijn te bestempelen. Op verschillende locaties zijn schuilmogelijkheden aanwezig (figuur 4). De lagere dichtheden ten opzichte van deelgebied A zijn hoogstwaarschijnlijk te wijten aan het in mindere mate aanwezig zijn van geschikte broedlocaties. Het merendeel van de panden zijn loodsen en modernere gebouwen zoals scholen die geen nestgelegenheid bieden.

4 CONCLUSIES

4.1 CONCLUSIE

Geconcludeerd kan worden dat huismus verspreid voorkomt rondom het plangebied. De hoogste dichtheden worden aangetroffen in deelgebied A aangezien hier de broedlocatie, het foerageergebied en de schuilmogelijkheden bij elkaar liggen. In de overige deelgebieden zijn voldoende schuilgelegenheden aanwezig maar is of het foerageergebied suboptimaal of ontbreekt het aan geschikte nestgelegenheden.

Wanneer het foerageergebied en de aanwezige schuilplaatsen verdwijnen binnen het plangebied dienen de huismussen tijdelijk gebruik te maken van alternatieven in de directe omgeving. Op basis van de omgevingscheck kan gesteld worden dat er in de directe omgeving voldoende schuilmogelijkheden aanwezig zijn in de omliggende tuinen (figuur 4).

Tijdelijk zal ook een deel van het foerageergebied verloren gaan. In de directe omgeving zijn verschillende alternatieve foerageergebieden zoals (achter)tuinen. Het is echter de vraag of deze voldoende draagkracht hebben voor de gehele populatie uit de omgeving. De verwachting is dat huismus tijdelijk kan uitwijken naar parken rondom de verschillende scholen in deelgebied A en C. In deelgebied C, ten zuiden van het plangebied, liggen grote braakliggende percelen die geschikt foerageergebied vormen voor huismus (figuur 4). Momenteel zitten er al huismussen in dit gebied, maar ook de huismussen uit de noordelijker gelegen woonwijk kunnen daar foerageren. De braakliggende percelen zijn voldoende groot. Daarnaast vormen de vaak wat ruigere randen van het werkterrein hoogstwaarschijnlijk ook een geschikt foerageergebied voor huismussen.

4.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Om de functionaliteit van het leefgebied op lange termijn te waarborgen dient het plangebied Reehorsterweg weer als geschikt leefgebied voor mussen opgeleverd te worden. Verschillende maatregelen kunnen worden genomen in de “groene long” om het leefgebied van huismus te herstellen of te optimaliseren:

- De groene zone die als compensatie wordt ingericht, dient voldoende groot te zijn. De oppervlakte aan houtwallen en hagen die gaan verdwijnen dienen in gelijke grootte gecompenseerd te worden.
- De groene zone dient open van karakter te zijn met meerdere hoekjes die ruiger van karakter zijn. Dit kan in de vorm van ruigtestroken. Deze stroken kunnen verkregen worden door stroken gefaseerd te maaien. Andere soorten zoals insecten en flora profiteren ook van gefaseerd maaien en ruigtestroken.
- Er dienen voldoende hagen aanwezig te zijn die als beschutting kunnen dienen en waar vanuit de mussen kunnen foerageren. Hierbij dient gebruik te worden gemaakt van inheemse soorten als Spaanse aak, beuk of meidoorn.

-
- Daarnaast dienen er voldoende besdragende heesters, zoals vlier, Gelderse roos en sleedoorn, aanwezig te zijn die beschutting bieden, maar die ook als aanvullende voedselbron dienen.

De nieuwbouwwoningen binnen het plangebied kunnen uitgerust worden met vogelvides en of inbouwstenen. Door het aanbieden van nestgelegenheid treed er een verbetering op van het leefgebied en wordt de huidige populatie de kans geboden uit te breiden.

In plaats van schuttingen en hekwerken tussen percelen te gebruiken kan ook hier gebruik gemaakt worden van hagen en heggen.

5 LITERATUUR

Brouwer, T., 2012. Update inventarisatiegegevens Reehorsterweg 2012. Veldinventarisatie in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Dienst Regelingen. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie., Den Haag.